

Передплата

на «РУСЛАНА» вносьть:

в Австрії:

на цілий рік . . . 20 кор.
на пів року . . . 10 кор.
на чверть року . . . 5 кор.
на місяць . . . 1-70 кор.

За границею.

на цілий рік . . . 16 рублів
або 36 франків
на пів року . . . 8 рублів
або 18 франків
Повсякденне число по 10 сот.

РУСЛАН

«Вирнеш ми очи і душу ми вирнеш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш,
бо руске ми серце і віра руска.» — З Русланових псалмів М. Пашкевича.

Виходить у Львові що дня
крім неділі і руских свят
о 5½ год. пополудні.

Редакція, адміністрація і
експедиція «Руслана» під ч. І.
пл. Дембровського (Хорунжичи). Ек-
спедиція місцева в Агенції Со-
коловського в пасажі Гавелана.

Рекониси звертає ся лише
на попереднє застереження. —
Рекламіції поштоматні відкні
від порта. — Оголошення зви-
чайні приймають ся по ціні
20 с. від стрічки, а в «Наді-
сланім» 40 с. від стрічки. По-
дьяки і приватні донесеня по
30 с. від стрічки.

Похід Англичан на Лясу.

(X) Англія вихиснує клопоти Росії. Англіська експедиція скинула вже з себе мнимий мирний характер, Англія розпочала вже війну з володарем Тибету Далай-Лямою. Експедиція Макдональда-Юнгусбанда розпочала похід на святе місто Буддистів, Лясу, і насильно промочує собі дорогу до столиці Далай-Ляма. Англія не могла вибрати собі до сего пригіднішої хвилі. Доси Росія не допускала Англічан до ніякого впливу на тибетанські відносини. Коли Далай-Ляма зірвав договір, який вязав его від сотки літ з Китаєм, удав ся він під покров Росії. Він розірвав пута, які его вязали з Китаєм, але з Індії грозила небезпечність з боку Англічан. Він вислав до царя двічі посольства, а наслідком сего було заключенє формального охоронного союзу з Росією. Цар обдарував щедро Далай-Ляму, а найціннішим подарком була російська зброя і воєнні припаси.

Англія понесла з початком сего століття дипломатичне поразенє в тибетанській справі, але підготовляла все, щоби се лихो направити. Коли вторік на далекім Сході почало хмарити ся, почало індійске правительство забирати ся до управильнення індійско-тибетанської границі. Вистачено отже мирну експедицію полковника Юнгусбанда, котра мала полагодити спірні питання. На два місяці перед вибухом російско-япанської війни виправив ся цолковник Юнгусбанд на Тибет з 60 англійськими, 2800 тамошними жовнірами, 4 пушками і польним лязаретом. Похід ішов серед незвичайних трудностей скрізь високі гори, а до того ужито 8000 переносчиків і 1000 мулів. Не лише може зимно, але й страшні пропасти і стрімкі збочі спиняли похід. Перший омп, який ставили Тибетанці, стояв їх 300 поляглих. Дня 11 цвітня здобули Англічани місто Гіангтсе, а з цілої експедиції лише 400 людей дійшло до сего міста, всі інші не видержали трудів походу, або мусіли остати, щоби обезпечити відворотну лінію. Така сила була за слаба, щоби Юнгусбанд міг з нею пускати ся на Лясу, тим то був він приневолений дожидати помічних війск, а тимчасом розпочав переговори з Далай-Лямою.

Тимчасом вибухла російско-япанська війна, а в Петербурзі з тривогою споглядали на англійську експедицію. Англія вже не тайла ся із своїми замірами. В англійськім парламенті заявило правительство, що Тибетанців треба довести до переконання, що Індія для них близша, як 1500 кілометрів віддалена Росія. Тимчасом наспів генерал Макдональд з помічю до міста Гіангтсе, а переговори, котрими Тибетанці намагали ся зискати на часі, не довели до ніякого вислідку і для того англійске правительство приказало 25. червня розпочати похід на Лясу. Тоді то явили ся переговорники в головнім таборі англійськім. Але їх замір проволіканя справи був так наглядний, що генерал Макдональд рішив ся розпочати похід на Лясу.

Не легкий се похід, якого підняла ся Англія. Передовсім нема добрих доріг, котрими могли би, більші відділи війська йти. Експедиція числить около 5000 людей. Около 2000 буде Макдональд приневолений лишити для охорони лінії по дорозі до Ляси. Отже в найліпшій случаю около 3000 буде могло рушити на Лясу і мабуть там уже не застане Далай-Ляма, бо він схоронить ся до середини своєї держави. Але се не спинить Англічан довести справу до кінця. Росія, котра єдино могла би помогти Тибетанцям, має тепер звязані руки. Цар, котрий прийняв опіку над Буддистами і заключив союз з Далай-Лямою, мусить спокійно глядіти на се, як Англія загарбує велику державу. До святого міста, де Евронейці не важили ся зближити, вйдуть Англічани, щоби там стати верховладними, а Тибет буде першим овочем, який дістане ся Англічанам із східно-азійської війни.

Школи на Русі.

III. Школи єзуїтські.

Ігнатій Льойоля, яко основатель ордену Єзуїтів, хотів первісно розвинути діяльність проти музульман, но коли в Європі еяльно розвинулась реформація а тим самим множились вороги католицької церкви, виступив сей орден проти них, проти лібералізму і всякого невіря.

В затверженю сего ордену через папу Павла III. 1540. р. читаємо висказану ціль его: Розширюванє науки християнської і віри через публичну проповідь, службу Божу, духовні виправи, діла любви а особливо науку дітній і необразованих. Послідна часть, висказана в цілі впливу, який могла мати на цілі покоління молодєжи, від разу заняла перше місце і в сїм напрямі папа Павло III і Юлій III дозволили збирати маєтка спеціально на удержанє шкіл і науку молодєжи. Те право мали лиші ті колеґії, що удержували школи. Єзуїти дістали право засновуваня вєюди шкіл навіть виспих з привілеями видаваня степенів бакалярів, магістрів, ліценціятів і докторів.

Католицке образованє в Польци в половині XVI ст. находилось в досить незавиднім стані, а єпископи, що старали ся власними силами піднести степень образованя, не були сего самі в спроможности зробити. Зіставало одно средство, призвати Єзуїтів. Ще на соборі в Пйотркові 1542—1543 предкладано призвати Єзуїтів, аби в головних містах в Кракові, Познані, Варшаві, Львові, Вильні заложили колеґії і причинились до борби з ересію і достарчили образованих священників.

Справу сю цпер нунцій в Польци Коммендоне. Він представив королеви цотребу введеня ордену, позискав польского кардинала і вармійского єпископа Станислава Гозія.

Першу колеґію в Польци засновано в Прушберґу, а відтак видко під впливом Коммендоного єпископа полоцький Андрий Носковський рішив ся заснувати колеґію в Пултуску. Король Жигмонт Август дав позволенє засновуваня колеґій на цілім просторі Польци. Брунсберґ, Пултуск і Вильно стались першими осередками. Від сеї

пори скоро розширював ся орден, бо вже в 1574 р. повстала особна польско-литовска провінція, відділена від австрійської, а в 1608 розділено ю на дві самостійні провінції.

До сего розширення причинилась поміч Ст. Баторія і Жигмонта III. Крім королів оказували їм поміч єпископи і капітулі а також аристократія. Поміж другими школами єзуїтскими виленьска академія занимала перше місце з огляду на заснованє 1563—5 і значінє.

Стараня короля Жигмонта Августа коло єї заснованя проволікались. Часть єї заснованя належить виленькому єпископови Валеріанови Протасевичови Сушковскому під сей час, коли кальвіни заходились коло заснованя в Вильні своєї висної школи. Відкрите колеґії відбулось 1570. р.

З початку була се лише колеґія, однак Протасевич добивав ся у короля дарованя виленьській колеґії титулу академії. Сего добив ся при королі Стефані 1578. Король позволив видавати єї академії степені ріжних наук кромі медицини і цивільних прав а будучим бакалаврам, магістрам і докторам дав ті права, якими користались одержаві в краківській академії. Право суду над студентами мав ректор колеґії а в важніших справах канцлер академії, або єї защитник (оборонець). Канцлером був виленьський єпископ а оборонцем жмудский. Папа затвердив сю академію 1579, а варшавський сойм 1585. Учили там предметів філософічних і богословских факультетів, іменно філософію, математику, логіку, реторику, поезію, граматику латинську, грецку, єврейську.

Ученики удержувались на власний кошт з виїмком тих, котрі дістались до бурси, або конвікту. Першу таку бурсу заснував єпископ Валерій Протасевич. Крім сеї повстала бурса Бейратовска, або амвровзіянська, а відтак трета Корсаковска, заснована Яном Николаєм Корсаком.

В академії єї учились ученики ріжних народностей і вір. Вихованки шкіл єзуїтских брали живу участь в ріжних церемоніях церковних, належали до брацтва-сеодальцій. Важним средством виховавчим були також представлення сценічні. Єзуїти закладали свої школи в більших містах, або в таких околицях, де було більше шляхти.

І так засновано колеґії: В Ярославі Зофія Одровонжова по пернім мужу Тарновска 1571. Школу в Замостю можна уважати за кольонію ярославської колеґії 1581. В Полоцку засновано колеґію 1581., в Любліні 1581., в Несвижі 1584. Основателем колеґії несвижескої був Ник. Христ. Радвил (Сирітка). В Савині, холмского повіту була школа місійна. В Луцку основана колеґія 1609, в Каменці подільськім 1608 єпископом Яном, Андриєм Прохійцим в Крожах на Жмуди 1608, в Перемишлі 1617, в Смоленську 1618, в Барі 1610—14, в Винниці і Фастові 1622, в Острозі 1624, в Пиньску 1633, а відтак в Новгороді сіверськім, в Берестю, Градні, Ковні, Бобруйську, Кросні і т. д.

(Дальше буде.)

Япаньско-російска війна.

Жерело фалшивих вістий.

Хто не чув про Чіфу? — пише один з воєнних кореспондентів. Місто Чіфу лежить при

дорозі до Чілі і получене з Порт-Артуром, який віддалений звідси на 150 кльм., ланцюхом островів Міавтав та підмоским каблем, в нинішній хвили перерваним. Великий рух кораблів і китайських джонк оживляє сю ляху пристань та ще поганіше місто, яке мимо сего є огнищем руху на Жовтім морі. Положене в розмірно спокійній околиці, є Чіфу точкою висилки телеграм, яких з інших місцевостей годі було би вислати. Так було під час боксерської заворухи. Тоді телеграми не відходили з Тіентсіну, довкола якого вела ся борба, але з Чіфу. Так є і в нинішній війні. З Порт-Артура годі вислати телеграми, отже кореспонденти висилають їх з Чіфу.

Але які телеграми? Тямимо ще, як в 1900. році допесено з Чіфу, що в Пекіні врізано всіх європейських дипломатів з родивами. Через цілий тиждень сьвіт вірив сему і відправлявано навіть заупокійні богослуження. Опісля виявило ся, що ся вість була неправдива. В сучасній війні кузня фалшивих вістей з Чіфу вже не раз вивела в поле Європу. При кінці марця пущено звідси в сьвіт вістку, що Порт-Артур вже взятий, та що Япанці втратили 600 людей. В половині мая пішла звідси вість, немов би Росіяни в Порт-Артурі висадили у воздух свою флоту. І так вилітають звідси безнастанно дивникарські качки різної кваски і величини. Звідки бере ся, що саме Чіфу веде перед в кованию ложних вістей?

Як я вже натякнув, сама близькість Порт-Артура приневолює до фабрикування вістей. Кожний думає собі: «Если ми тут під боком Порт-Артура нічого не знаємо, то хто-ж взагалі має що знати?» Чіфу мусить вислати вісти по мысли засади, що ліпше розійти ся з правдою, чим евентуально зовсім єї не подати. Я сам чув, як один американський справоздавець дорікав купцеві, що не подав єму вісти про здобуте Кінчу. Купець відповів, що тоді та вість була неправдивою. — «Never mind, by Jove!» — крикнув Американець. — Все одно, правдива чи ні, о се не ходить. Я прецінь мушу телеграфувати, інакше до чорта мене туп!

І як-раз та обставина, що в Чіфу є цілий легіон кореспондентів, є також причиною видумування найскрайніших вістей. Тоті справоздавці завзято полюють на інформації. — В порті є кілька кораблів до висилки телеграм, між ними «Гаймун», пароход льондонського дневника «Times». Ті кораблі засуджені на повну бездільність, бо Япанці заборонили їм наблизити ся до якої небудь точки на полі війни. Між кореспондентами є першорядні сили, як др. Морізон, справоздавець «Times-a», дальше кількох англійських і американських вислужених офіці-

рів з армії сухопутної і маринарки. Є се люди, які знають своє ремесло і управляють як штуку, але попри них повно кореспондентів *tinopush gentium*, які раді би відзначити ся, а в тій цілі розсилають в сьвіт, що лише почують. Коли з північним вітром долетять гук пушок, ті люди кажуть сейчас, що «Япанці» штурмують Порт-Артур, або що Росіяни висадили у воздух свою флоту.

В дійсности знаємо ту властиво лише се, що япанський конзуль оголосить урядово, а впрочім мусимо вдоволити ся дневниками, які в чотири до п'ять днів по виході появляють ся в Чіфу, надіслані з Шангаю або Нагасаки. Але правда! Одержуємо часом безпосередні вісти з найліпшого жерела, бо з Порт-Артура або Дального. Від вибуху війни приїздять звіткам на китайських джонках будьто Європейці, будьто Китайці, що змогли висмикнути ся і вратувати ся. Очевидно з кожним днем та справа стає ся тяжшою, однак мимо того прибувають ще часом джонки з Дального або Порт-Артура. Тоді спадає на прибувшого товпа репортерів, і засипує єго питаннями. Коли приїзний є Китайцем, репортери поводять ся ще досить сулокітно, але коли з джонки висяде Європейець, тоді кожний з репортерів рад би єго виключно для себе вєскамстувати, наслідком чого приходиться до зовсім непарламентарної колотнечі. Відповіді приїзшого з правила не много варті, бо ті люди не мають дару до відмічування важливіших справ військових і памятають подробиці менше важні, але впадаючі в око. Наслідком сего репортерська ловля є дуже дрібна і треба єї доповняти власною фантазією. В сей спосіб плодять ся в Чіфу найнеімовірніші вісти і вилітають звідси по всьім сьвіті. В найлучшій разі, они мають лише частину правди, а звичайно є неправдивими. Для того все, що походить з Чіфу, належить приймати дуже обережно. Так остане мабуть через цілий час війни і європейська праса повинна се собі затамати.

Нові вісти.

«Русский Листок» в Москві одержав телеграму, в якій доносять, що япанська армія Курокого, найдальше висунена на північний схід, переломала ліве крило Росіяни і машерує в напрямі Мукдена. З головної квартири Курокого доносять льондонським дневникам, що головний бій зведено коло Кансіятун, віддаленого на 43 кльм. на північ від перевалу Мотівя. Армія Курокого старає ся загородити дорогу Куропаткинови з півночі. Се потверджує телеграма з Петербурга: Ген. Куропаткин не може пофнути ся на північ, як перше задумував, бо заскочив єго наглий похід Япанців з північного сходу. Нагро-

маджені воєнні матеріали в Ляояні також пригвозджують свободу російської армії. Під Порт-Артуром стан не змінив ся. Бюро Райтера доносить вправді, що Япанці виконали вчора штурм на Порт-Артура, але не подає, з яким вислідом. Можна однак догадувати ся, що штурм не повів ся, з отсего допесено з Токіо: Адмірал Того припустив вкінці на терен війни всіх кореспондентів і військових аташе, аби — мовляв — були сьвідками загального штурму Япанців на Порт-Артур, який виконають в силі 80.000 війська. Телеграма згадує також, що з Токіо прибуло двоє артистів-малярів, які увіковічнять сей штурм на образі. — Штурм має збути ся отже в найблизших днях. Коли справді 80.000-на армія облягає Порт-Артур, то або Япанці спровадили в остатних днях до 50.000 нового війська, або вісти про япанський погром з перед тижня є неправдиві. Доношено, що япанська армія під Порт-Артуром числить около 60.000 війська, а коли 30.000 Япанців висадили Росіяни мінами, то мусіло-б було прибути до облоги сьвіжого 50.000 війська, що в так короткім часі не було можливе до виконання. Отже або Япанці пустили з Токіо страшка в виді 80.000 обложничої армії, або 30.000 висаджених у воздух Япанців, щасливо влетіло в воздух на землю і дальше облягають Москалів в Порт-Артурі. В посліднім случаю рахунки що-до сили облягаючих годили би ся, бо, як доношено, перед кількома днями причалило до квантуньського півострова 20.000 япанського війська. Найблизні дни, здавсь, порішать долю Порт-Артура.

Новинки.

— **Календар.** В неділю: руско-кат. Ольги княг. р.; рим.-кат. Христини муч. — В понеділок: руско-кат. Іларія, Прокла; рим.-кат. Якова апост. — В вівторник: руско-кат. Гавриїла Арханг.; рим.-кат. Анни мат. Пр. Д. М.

— **Сьвітла побіда буковинських Русинів.** При вчерашних виборах соймових з сільської курії на Буковині побідили Русини на цілій ліві. Всіх шістьох руских кандидатів перейшли поразкою більшістю голосів переважно проти кацапських кандидатів. Заразом величану побіду відіє «Вільнодумний Союз», якого 11 кандидатів (разом з Русинами) вишло з виборчої урни. Вислід виборів представляє ся ось як: З округа Кіцмань вибраний послон Гротей Пігуляк 69 голосами, проти 21, які ували на кіцманського бурмістра Бажана; з вижницького округу вибраний Никола Василько 81 головами проти 9 гол., які дістав кацапський кандидат Ганицький; в садагурській округі вибраний послон проф. др. Стефан Смалє-Стоцький 59 голосами проти Румуна Ніка Фльондора (52 гол.); в васьковецькій округі вибраний Тодор Леви-

З РОСІЙСЬКОГО РАЮ.

Чиновництво.

Велика російська держава,
Де тільки панують — кати
Й жандари, росте твоя слава:
Найперша між першими ти!
Де робить діла молодецькі
Весь нарід в сьвятій боротьбі,
Одні перевертні німецькі
На шию сїдають тобі:
Фон Клейгельс, фон Плєске, фон Вітте,
Фон Плеве з фон Валем дурним
Обридли вже, гаспадські діти,
Нечуваним гнітом своїм.
А їх посіпаки мордують
Темноту й освічений люд:
Мужик і робітник годують
Без ліку тих проклятих Юд!
До нуду жеруть, наче св . . . ,
Сеуть кров, як п'явиці, вони:
Нема для них Бога й сьвятині,
Родини нема й вітчини!
Від Білого моря до Дону,
Від Польщі на Захід в Сибір
Пре, ворогом волі й закону,
Чиновник, неситий — мов зв'ір..
Покірно його хабарами,
Земляче, о милость благай —
Сам клацай без хліба зубами,
Щоб він будовав собі рай!

Як підла орда не лютує —
Ще годі її побороть:
На троні цар правди не чує,
А з неба не баче Господь!

Доля України.

Я — знов на селі, тільки радощів мало,
Як глянеш, що робить ся нині,
Бо гірко під гнітом народови стало
По славній колісї Україні..
Не маючи жалю, не знаючи стиду,
Засіли ту скрізь посіпаки
Російські та людови творють обиду:
Мужик їм — не ліпше собаки!
Визискувати його, його грабувати —
Не відають иньшого діла:
Рабом він зробивсь серед рідної хати;
Злодючи-ж знущають ся сьміло..
Чому не звучаться, коли в оборону
Їх візьмуть уряд з москалями,
Коли від Поділя до самого Дону
Й Кубані край знищен' катами..
Коли наші сьвітлі думи і мрії
Вважають злочинном жандари..
І губим одну за одною надії,
Все бачучи жертви і карі..
Пишас ся сонцем та квітами літо:
Як в лісі зеленому гарно!
А долю щасливу працюючих вбито —
В селянському побуту — хмарно..
Все менше і хліба, все менше і волі:
Де трупи лягали козацтва
За брата не раз на кривавому полі —
Знов ми дочекались кривавця..

Державам знайома, українська славо!
Діди наші їх ратували
Від орд музулманських! Кацапи-ж і право,
І землю в онуків забрали..
Проклони України нехай Росіянам,
Пригнітникам життя і слова,
А разом навісім російським кайдавам
Кує заборонена мова!

С. А. Обуховцев.

Я НЕ ПЛАЧУ МОВ ПОКУТНИК...

Я не плачу мов покутник,
Що в тяжких гріхах загразне,
Але плачу наче путник,
Що з морозу заковазне.
Що до рідних серцем ліне,
А у груди мре надія,
Що в стєпу з розпуки гине,
Бо реве сїжна завія.
Але плачу, що природа
Ніби з глуму, ніби з жарту,
Дала чути зойк народа,
Та душі не дала гарту.
А терплю у серці свому
Мов придавлений гранітом,
Що не маю в груди грому,
Щоб страсти бездушиям сьвітом.
Що все горє відчуваю,
Наче рідний брат мімоси,
Та у груди сил не маю,
Щоб сушити людські сльози.

Ілько Гаврилюк.

цький 63 голосами проти 21, які упали на кандидатського кандидата д-ра Богатирця, в заставницькому окрузі вибрано послом радника Філемона Калитовського 51 голосами проти звісного д-ра Гакмана, який одержав 44 гол.; в серетським окрузі вибраний Артур Малик. Крім сих вибраних послами ще оті кандидати «Вільн. Союзу»: в черновецьким окрузі Фльореа Лупу (90 гол.) проти Бубурджана (гол.), в сторожинецьким окрузі барон Жорж Василько (118 гол.) проти Бурли (6 гол.), в кімпольоньським окрузі Аврель Ончул (75 гол.) проти д-ра Криклевича (19 гол.); в гурагуморським мужак Бубурджан (102 гол.) проти бувшого краєвого маршалка І. Лупула (28 гол.); в радовецьким окрузі Т. Сімйонович проти д-ра Бленду. В однім сучаснім окрузі перейшов румунський боярин Прункул (63 гол.) проти кандидата «Вільн. Союзу» Тита Ончула, який одержав 25 голосів.

— **Нова фундація ім. Стеф. Дубравського.** Звісний із своєї жертволюбности на просвітно-добродійні цілі, п. Стефан Дубравський, емер. професор гімназ. в Стрию, фондатор великої фундації стипендійної, що увійде в життя по смерті фондатора і фундації свого імені, призначеної на авторські премії за написані найлучших книжок для народу, які видає Тов. «Просвіта», — утворив нову фундацію в квоті 2000 К а котрої відсотки мають бути обертані на придбання шкільні, книжки, оджі для убогої а талановитої молодіжки шкільної в селах Топільниці і Турю. Управляти сим фондом має товариство «Просвіта» у Львові зглядно его філія в Старім Самборі.

— **3 Коломиї пишуть нам:** В бурі Руского Товариства педагогічного в Коломиї було приміщення в Півроці 30 учеників гімназії. Поступ відзначаючий одержало учеників 2, добрий 27, поправку 1.

— **Міністр рільництва бар. Джіованелі** по дводневім побуті у Львові виїхав вчора до Дроговижа, аби оглянути тамошню стаднину і заведе-не для сирит фундації гр. Скарбка. З Дроговижа поїхав міністр до Стрия, а звідтам до Підгір'я до Юліана бар. Бруницького. По дорозі в Верчанях оглядав розплідовий хлів, а в Підгір'ях шкільку овочевих дерев. Нині (в суботу) рано міністр оглядав селянську худобу в Підгір'ях, около 10 год. виїхав до Бережниць, де звидить краєву рільничу школу.

— **Переслідуване учеників Русинів.** Нині явила ся ся у Львові депутація родичів, посилаючи своїх дітей до ц. к. гімназії в Дрогобичі. Депутація має завтра представити ся намісникови, а нині була в присутних у Львові руских послів. Депутація прибула з жалобами на директора дрогобичської гімназії, котрий, на основі подлх доносів, задержав 6 руским ученикам сьвідоцтва шкільні і предложив Раді шк. краєвій внесок на виключенє тих учеників з гімназії. Мнима вина учеників відносить ся до демонстраційних сьвітів, які уряджвала міщанська молодіж в одній часті міста. Депутація заявила, що кождий з батьків є готовий сьвідками і присягою ствердити, що їх сини не брали участі в сих сьвітах.

— **Хліборобський страйк** вибух — як доносять редакції «Діла» — в Сидорові, гусятинського повіта. Причину подав посесор Жид, котрий зменшив робітникам винагороду. Тамтого року сам властитель Пайгерт давав сніп десяти, те пер посесор змінив винагороду, бо дав 10-ий сніп жита, 12-ий пшениці і 15-ий ярини. Супротив того робітники застрайкували.

— **Нафтовий страйк** в Бориславі заострів ся. Вчора була у радника Півкокого депутація чотирох членів страйкового комітету під проводом д-ра Марка і поставила ще кілька жадань до працодавців. І так крім жадань щодо помещань, водопроводів, шпиталю, 8-годинного дня праці і ин. депутація жадає: 1) в случаю не-принятя 8-год дня праці, підвищення платні, 2) принятя наповорот до праці всіх членів страйкового комітету, бо підприємці змовили ся, рішучо не приймати до праці проводирів страйку, 3) мешкане можна відповідати робітникам на два тижні перед першим місяця, 4) виплата зарібку має відновити ся найпізнійше до дня 3. кождого місяця. — Комітет фірм по одержаню сих жадань за посередництвом радн. Півкокого відповів, що пересправи зриває і не дасть ніякої відповіді на постуляти робітників.

— **Еміграція до Америки.** П. Ф. Саржен, генеральний комісар еміграційний в Вешинтоні, оголосив звіт з еміграційного руху до Америки в першій половині минулого року. Загалом приїхало в тім часі до Америки 857.046 осіб (між ними 243.900 женщин). З Австро-Угорщини було 206.011 емігрантів або о 34.022 більше чим в 1902. р. Русини займають між ними розмірно мале число, бо лише 9.843 осіб (в тім 2.148 женського пола). Було би се відрадною проявою, коли би справді так мало Русинів емігрувало, а треба тямити, що повинні там бути вчислені і угорські Русини, які втікають до Америки хмарою. Та як угорські Русини певно підпорядковані від рубрикою мадярскою, так певно тисячі на-

ших емігрантів попало в польську рубрику. Польків приїхало до Америки загалом з цілої Європи 82.343 (в тім 23.351 женщи). Кілько між ними є галицьких Русинів, Бог знає, але певно що немало. Що-до тих 9.843 Русинів-емігрантів було між ними 467 дітей низше 14 літ, від 14 до 45 літ 9.084 осіб, а повисше 45 літ 292. Читати по англійски (не значить: латинські букви) уміло 39 Русинів, а 4595 не вміло ні читати ні писати. 254 руских емігрантів мало при собі більше як 30 долларів, а понизше 30 долларів мало 8.247 осіб. Вся квота, яку привезли рускі емігранти до Америки, виносила 92.462 долларів. З тих емігрантів було 793 таких, що вже були передше в Америці. Було між ними 79 жебраків, які, як каже статистик, стануть тягаром для держави, а 9 було навісненних заразливими недугами. В загальнім числі європейских емігрантів до Америки було багато шкідливих одиниць, як кримінальників, убийників, злодіїв, шумовиня суспільности, все те, що Європа має найгіршого, становило значний процент емігрантів. Америка буде мати з них вогіху; з одного може бути вдоволеня, що емігранти привезли із собою 16.117.513 долларів готівки, з чого пере-сично припадало на одного емігранта по 78 долларів.

— **3 Черновець** доносять: Устні іспити зрілости в першій гімназії в Чернівцях відбули ся від 4 до 15 липня. До письменного іспиту зрілости приступило 119 кандидатів (між ними 22 Русинів) і 10 кандидаток. До устного іспиту сїдало 91 кандидатів (між ними 12 Русинів, прочі відтягнули ся аж до осіннього речінця). Загалом апробовано 12 кандидатів з відзначенем, 12 дістали поправку по шістьох тижнях з одного предмету, а 2 публичних і 3 ескерністів репробовано на один рік. Три Русини дістали поправку, 7 зложили іспит з добрим успіхом, а 2 з відзначенем іменню: Бриндан Володимир (з відзн.), Войнович Дмитро, Григорій Філемон (з відзн.) Галензовский Евген, Карбулицкий Володимир, Костецкий Василь, Левандовский Кость, Федорович Володимир, Жулинський Іван.

— **Войкот німецьких університетів.** Хорваккі і словінські студенти оголосили відозву до товаришів, аби не вписували ся на університет в Градці і у Відні, але на чеський університет в Празі 150 студентів вже мало зобов'язати ся, що вишпуть ся на чеський університет в Празі. Сей бойкот має бути відповіддю на мизурочні протиславянські і демонстрації німецьких буршів у Відні.

— **На перебудову і обнову церкви в Закомарю** (п. Ожидів) зволили прийти в поміч ласкавими датками (в коронах) П. Т.: Уряд пар. в Кривім 2, о. дек. Залучий в Теревовлі 2, уряд пар. Деревляни 2, о. Менциньский з Хіднової 2, о. Ковальский з Снасова 3, о. Герасимович з Терпилівки 2, з празника в Підлісью 8-64, о. Кордуба з Сушна 2, о. дек. Селецкий з Жужеля книжками 3-40, церква в Вишатичах 5, церква в Гумнісках 20, о. Насальский в Ладанцях 2, о. Пятлик в Сільця 4, уряд пар. в Мостисках 3, церква в Беззці 5-70, о. Петрицкий з Воробійки 2, церква в Гумнісках коло Теревовлі 1, о. Дроздовский в Кийданцях 2, о. Мелешкевич з Вікна 2, з відносу в монастирі в Підгірцях 13-54, о. Бардин з Ланів 3, о. Лужницький з Сорочка 1, уряд пар. Болцова 3, уряд пар. в Дубю 5, о. Копертинский з Перемишлян 2, о. Дорош з Ракобутив 4, о. Олксинян з Суховлі 4, уряд пар. в Павлові 5, з празника в Розвишу 13-98, з празника в Пітричах 39-12, церква в Скваряні 20, о. Коцич з Білого каміня 12, о. Гутковский з Ясенова 6, уряд пар. в Понякві великій 3, др. Федак у Львові 20, о. Фоліс з Скнилова 2, о. Гладилович з Хирова 4, уряд пар. Середоліць 4, з празника в Ожидові 43-90, церква в Ілковицах 20, о. Нижанковский з Дідушиць 4, о. Петро Шанковский з Копичинець 4, уряд пар. Борщівичі 2, церква в Лагодіві 5, церква в Песку 4, о. Гр. Лонатинський в Миколаєві коло Бірки 3-15, церква в Одреховій 5, з празника в Кадлубисках 26-28, о. Іл. Бачинський з Козівки 2, уряд пар. в Лукавиці 1, о. Єрми зі Львова 5, о. Добрянський з Соколівки коло Косова 2, уряд пар. Стрільбич 5 К, о. Хотинецкий в Ярославі 2, уряд пар. Нисемич 2, о. Горницький з Рави рускої 3, о. Кальба з Соколівки коло Ожидова 6, о. Кармалита з Поршева 2, з празника в Положинові 11-29, уряд пар. в Ясенівцях 4, уряд пар. Ганусовець 2, сов. Роман Алексєвич з Угнова 5, о. Гарух з Гракової 4, о. Тома Дуткевич з Цішок 10, о. Дроздовский з Княжа 4, о. Боярський з Новосілок 2, церква в Руді 2, о. Кучеркевич з Вислока нижнього 4, о. Пастернак з Тяляви 10, о. Вергановский з Химчич 13, о. Шуст з Самолуск 3, о. Лойванюк з Винятч 2, Товариство «Дністер» 25, о. Мицьковский з Чорнокінці 3, о. Кадайский з Деляви 3, о. Коцюба з Олеші 2, о. Ляторовский з Долини коло Товмача 3-76, о. Гулла з Борцева 2, о. Галайчук з Микулчина 3, о. Радецкий з Мервич 3, о. Сумник з Волосова 1, о. Калиньский з Чорнолозець 2, о. Ганкевич з Устя єпископського 6, о. Слюсарчук з Рунгур 5, о. Матковский з Босир 2, о. Кейван з Ключева малого 1, громада Миколаїв коло Бродів 50, парохіяни Миколаєва 31-70, Ва-

силь Медух з Розватич 2, о. Гіряк з Вияник від парохіян і від п. Теофілі Антонович 5, о. Кадайский з Гришки 6, з празнику в Лагодіві 12, о. Жегалович з Новиді 3, о. Песцьоровский з Хоросткова 11, з празника в Розважу 3-40, з празника з Гумнісках 16-48, о. Гучковский з Красного 2, о. Громадка з Смержева 10, з празнику в Стронібабах 24-20, уряд пар. в Станіславску 10, о. Ляторовский з Доливи 2, о. Пятлик з Стремільча 2, о. Дзерович з Топорова 10, з празника в Белзці 4-80, о. Онішкевич з Чижевич 6, церква в Кутах 10, церква в Довгополи 10, о. Білинський з Ілавча 2, о. П. Єзерский з Глишави 10, о. Билинкевич з Волчковоць 11, о. Стукач з Тісної 5, п. сов. Алексєвич з Угнова 10, о. Сумик з Волосова 1, о. Любавич з Острова 2, уряд пар. Витвиці 4, о. Чомкевич з Стрільковиць 5, з празника в Скваряві 6-05, о. Е. Цурковский з Настасова 5, разом 823-30. — Складаючи найглубше спясоби ласкавим Вл. жертводавцям, сьмію поновити мою просьбу до тих Впр. Отців, до котрих я свого часу чи то під адресою уряду парохіяльного чи особисто о таку поміч відносив ся, а така поміч доси не наспіла, щоби тепер не відмовили моїй просьбі і поспішили з своїм ласкавим датком церковним. Є ще значні видатки до покритя, а ті можуть по вичерпаню всіх жерел власних церкви — а конкуренція і репартиція яко неможливі суть виключені — лишень добровільними датками і жертвами бути покриті. Тому о них дуже, дуже прошу, в Христі брат о. Д. Танякевич.

— **У бурсі філії Руского овариста педагогічного в Станіславові** знайде приміщенє 80 (вісімдесять) вихованців. Услівя принятя: 1) Отець чи опікун вихованця має бути членом Руского Товариства педагогічного (вписово 1 К і вкладка 1 К річно). 2) За вихованця має платитись 20 К (двайцять корон) місячно з гори, на що отець чи опікун зобов'язесть письменною заявою. 3) На пранє і зужитє инвентаря годить ся зложити з гори 6 К на цілий рік. 4) Вихованець має мати 6 пар біля, 6 пар скаршток, 4 простираля, 2 пошевці, 4 рушники, подушку, сінник, кодрю або коцик до накриваня, 2 убрания і 2 парі обуви, 12 хусточок до носа. Прошеня о принятє має ся присилати на руки п. Прокопа Рибчука, проф. гімн. в Станіславові, ул. Коперника ч. 17. найдальше по день 15. серпня. До прошеня належить доложити послідне сьвідоцтво шкільне, письменну заяву щодо висоти і точности оплати, а хто-б хотів запису плату бути принятим, має доложити ще сьвідоцтво убожества. На відповідь треба доложити кореспондентку на 5 сот. О принятє до сеї бурси можуть просити ученики гімназії, школи реальної, семінарії і шкіль народних. Першенство мають ті, що були вихованцями тої бурси. Прошеня тих, що не виривають залеглости за рік минулий, не будуть угляднені. Управа бурси веде виділ філії Руского Товариства педагогічного в Станіславові, а нагляд педагогічно-дидактичний має п. Івач Соболь, професор школи реальної. — Від виділу філії Руского Тов. педагогічного в Станіславові. *Пр. Рибчук, голова. Соболь Іван, писар.*

— **3 залізниць.** З днем 28. червня с. р. отворено в окрузі ц. к. Дирекції держ. залізниць в Лінду на залізничім шляху Irdning-Schärding між станицями Mitterweihsenbach і Ebensee пристанок Langwies, який буде служити головно потребам самого руху, де однаков на підставі попередних розпоряджень буде міг відбувати ся перевіз осіб і пакунків.

— **Дрібні вісті.** З Ярослава доносять, що лат. кс. Мих. Волчанський, пробоц в Михайлівці, до проповіді в минулу неділю упав неживий в костелі наслідком апоплексії. — Коло Яворова посів ся поруччик 60 п. п. Вальтер Фрібек, перебуваючи там на вправах. — На замковій горі у Львові застрілили ся оводі два субекти Йосиф Брояк і Стан. Лущинський. — До львівського шпиталю привезено вчора окружного лікаря з Яричова нового, д-ра Будзановського, який заразив ся від одного з своїх пацієнтів пиятистим тифом. На пиятистий тиф захорував також синок д-ра Будзановського. В послідній хвилі доносять нам, що др. Будзановский помер.

В кождій рускій хаті повинна бути на стіні **мала всеї Руск-України**, видана Р. Тов-ом педагогічним у Львові. (Величина : 75x59 см.). Коштує лишє 40 сот. Молодіж при науці чи забаві все буде мати перед очима наглядний образ нашої великої Вітчизни.

Посмертні оповідки.

— **О. Михайло Барусевич** сьвященник - ювілят, кудринський декан, парох Мельниці, станіславівської єпархії, упокоїв ся дня 20. с. м. в 77. році життя, в 53-р. сьвященства. В. е. п.

— **Олена Сельська**, дочка пароха в Стрию, упокоїла ся дня 20. с. м. в 22. році життя. В. і. п.

Телеграми

з дня 23. липня.

Будапешт. В угорськiм соймі ухвалено 154 голосами прочи 66 приступити до подрiбної дискусії над пiдвисшею цивiльної лiсти. Голосоване вiдбуло ся спокiйно. Гр. Евг. Зіхи і бар. Банфи голосували проти, а лiвиця витала їх оплесками.

Будапешт. Угорський сойм прийняв вчера цiлий закон о пiдвисшене цивiльної лiсти. Закон обов'язує вiд 1. сiчня 1903 до кiнця грудня 1912.

Загреб. Епископ Штросмаєр тяжко занедужав, а вчера розiйшла ся чутка, що він помер. Чутка була неправдивою, бо як-раз недужому полекшало.

Лондон. Російське правительство мало згодити ся на вiддачу Англії забраного корабля «Малаякка». Однак сим справи не поладнає ся, бо Англія хоче вiддати справу до рiшення гагскому роземному судови, та жадає, аби до того часу російські кораблі охотничої флоти не ревідували кораблiв неутральних держав.

Лондон. Тутешним дiєвникам доносять, що ген. Куроки занедужав на маларью.

Конкурс.

Товариство взаiмних обезпечень «Днiстер» розписує сим конкурс на шкiц розкладу і фасади дому 3-поверхового для товариства «Днiстер» при ул. Пiдвалє у Львові.

Премії за шкiци визначує товариство двi: перша 500, друга 250 корон. Речинець предложєня шкiцив до 10. серпня 1904.

Близиших iнформацій удiляє Дирекція «Днiстра» щодень мiж 12. а 1. год. в полудне (Ринок 10, II пов.).

З Дирекції Тов. «Днiстер» у Львові.

Надiслане.

Др. Мирон Вахнянин

лiкар клініки львівського унiверс., б. лiкар клініки проф. Лайдена в Берліні

ординує у внутрiшних недугах вiд 3—5 попол. ул. Академічна ч. 26. (мезанiн).

ОКУЛІСТ

Др. ЯРОСЛАВ ГРУШКЕВИЧ

ординує

при ул. Личаківській ч. 19 А вiд 11—12 і вiд 4—5.

Морелі

вибрані висплав в 5 клг. кониках оплатно по 3 К 50 с. за побранем почтовим.

Прошу о вчасні замовлені

ІВАН СТЕРНЮК

купец

в Заліщиках.

100(8-14)

„Тревоги автора і видавника“

(гумористична подiя в природі)

О. Я. Кониського

можна набувати в Адміністрації «Руслана» та в обох руських книгарнях у Львові.

Цiна примiрника на велiновiм паперi висить всего 30 сот. (з поштовою пересилкою 35 сот.)

НАКЛАД А. ХОЙНАЦКОГО.

Бернестерне Берносе

LABOREMUS

драма в 3 актах,

переложена після авторизованого, німецького видання Леоном Лопатинським.

Модерна тема і модерне наскрізь єї переведенє. Дияльог є справді містерною плетінкою драматичної роботи. Єго читати є може більшим вдоволенням, як бачити на сцені, де певно пропадає не один дотепний натяк та тонка відтiнка.

Набути можна в Стварошчiйській книгарні у Львові.

Їдьте лишень

на Гамбург!

пипнуть своїм кривним і знакомим тiї, котрі вже раз дорогу тую перебули.

Кораблі нашого товариства осягнули під зглядом скористи і безпеченьства світову славу. Подорож від границі прускої до Гамбурга триває лиш 20 годин і коштує 9 злр. 80 кр., если подорож тую підняло ся після наших вкавівок. До Канади всилаємо наших пасажерів

осiбними пароходами, котрі їдуть просто до Канади, і не треба нiгде пересiдати! Подорож до Канади і Америки є на Гамбург найкоротша і найдешевша.

Жадайте наших проспектів і цiнників їзди, котрі пересилаємо безплатно.

Руска кореспонденція! Рускі урядники!

Фальк & Со.

Hamburg, Americahaus

Raboisen u. Ferdinandstrasse

87 (35-?)

Стация почтова телегр. і зеїзи. Unterthemenau.

Річний оборот поверх 3.000 вагонів.

Унтертеменауска фабрика виробів з глини

ІВАНА князя ЛІХТЕНШТАЙНА

в Unterthemenau bei Lundenburg, поручає:

гарні глини назові великого роду і витривалости на хiдичи, дiвiрi, стайнi, подiвiрi і т. п., дальше плити мозайковi в тисячах десєтiв від найпростiйшого до найбогатшого викориваня (рiч а продуєцiя 15 мiльонiв плит) для церков, шкiл, фабрик і т. д., подiвiрно поливанi камiннi рури, номiни, ремiзовi рури, поливанi цєгли (сухопрасованi з найвищою витривалiстю для пальових будiвель, мокро прасованi для будови каналiв), плити до викладаня стiн і фасад, блискучi плити, дiхiвнi всякого роду, натуральної краси і поливанi у вiсх барвах, рури до дренаваня, нафлi до печнi.

Илюстрованi цiнники даром і оплатно.

Число робiтничкiв 700.

89(9-48)

В малому місточку, або

в бiльшому селі зараз прийме посаду громадського писаря, інтелігентний, жонатий Русин, котрий по тяжкій недужі мусить осiсти на провінціі.

Зголошеня приймає Редакція «Руслана» у Львові, площа Домбровського ч. 1.

(10-10)

Читайте!

Читайте!

Повне виданє Творiв ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

коштує лишє 2 корони!

Товариство «Просвiти» бажаючи, щоби в кождiй руськiй хаті находили ся Твори Тараса Шевченка, видано сими днями найдешевший збiрник сiх творiв п. з. «ПОЕЗІИ Т. ШЕВЧЕНКА». Книжка, оправлена в полотно з золоченими виєсками, може бути найгарнiйшою окрасою руських хат. Папiр велiновий, формат на взiр європейських клєсикiв, сторiн 698.

При замовленю 10 прим. даємо 10% опуєту. Висплавє ся тiлько за надiсланєм 2 кор. 30 сот. на адресу: КАНЦЕЛЯРІЯ «ПРОСВIТИ» у ЛЬВОВІ (Ринок ч. 10.).

Контора виміни

ц. к. упр. гал. акц.

Банку

Гіпотечного

з купує і продає

вєлкі

папєри цiннi

і МОНЕТИ

по найдешевшiм курсi денним не числячи нiякої провiзiї.

ОБЕЗПЕЧАЙТЕ БУДИНКИ, ДВИЖИМОСТІ, ЗБІЖЕ І ПАШУ

проти огневих шкiд

в одинокім рускім Товаристві асекураційнім

„ДНІСТЕР“

ТОВАРИСТВО ДНІСТЕР опирає ся на взаiмности членiв, то значить, звертає членам щорічну чєсту надвижку. Звороти виносили за р. 1900, 1901 і 1902 суму 219.332 кор. т. є 8%.

ШКОДИ лiквiдує ДНІСТЕР скоро при участи місцевих членiв і делегатiв. Від 1893 до 1903 виплатив ДНІСТЕР відшкодованє на суму 4.161.669 кор.

ФОНДИ ДНІСТРА з кiнцем 1903 р. виносять 1.013.691 кор. і умiщенi в пулiярних цiнних папєрах.

ПОЛiСИ ДНІСТРА приймає при позичках Банк краввий і каси ощадности.

АГЕНЦІИ ДН СТРА находять ся у вєсiх мiстах, мiсточках і многих селах і легко кождому обезпечити ся через агєнта; ДНІСТЕР удiляє агєнцiї господарям, де єще на бiльший округ нема агєнцiї. Агєнти заробили вже 537.815 кор. провiзiї.

НА ЖИТЄ треба обезпечити ся через ДНІСТЕР в Товаристві кравківскiм; власну провiзiю від таких обезпечень дає ДНІСТЕР на рускі добродiїнi цiлi; тому на жите обезпечайте ся тiлько через ДНІСТЕР.

ТОВАРИСТВО ВЗАЇМНИХ ОБЕЗПЕЧЕНЬ „ДНІСТЕР“

у Львові, ринок 10, в домі «Просвiти».